

Angyal

Cesare Cardinale súlytalanak érezte testét. Az atmoszférikus körülmények különösen szerencsések voltak. Körös-körül a levegő annyi szeretettel tartotta fenn, hogy úgy érezte, belesimulhat ebbe a légi ölelésbe, lebeghet, mint a tenger felszínén.

Az első délutáni órákat áttetsző nyári szendergésben töltötte. Miközben aludt, szemhéján keresztül nézte a redőny résein beszűrődő fénycsíkokat. Donata hangja a televízió négyyszögében az álom édenéből szólította vissza.

– Van programod ma estére?

– Nincs.

– Gyere el hozzám vacsorára: bemutatom neked az unokaöccsömet.

Donatának van unokaöccse? A nők éppen csak töredékek. További töredékek szükségesek ahhoz, hogy kiegészítsük őket. Csonka régészeti leletek, torzók, amelyekhez karokat, lábakat, orrot kell találni. Ám Donata önmagában is befejezett, tökéletes teremtés volt. Valami rokon, egy férj hozzáadása nem csak felesleges volt Donata „befejezéséhez”, hanem megbolygatta volna az ő ragyogó elszigeteltségét, aki olyan egyedül való volt az életben, mint egy hatyú a tó közepén. Már az a gondolat is nehezebb esett az embernek, hogy szülei lehetnek, apja, anyja: természetesebb volt úgy elképzelni őt, mint aki előttünk ismeretlen módon, a levegő által fogant, akár egy angyal. S most egyszerre ez a váratlanul felbukkanó unokaöcs!

Cesare olyan fűgének és könnyednek érezte magát, hogy meg sem fordult a fejében, hogy elvitesse magát Donatához. Felcsatolta lábára a motorkerekeket, leereszkedett az udvarba kis, házi ejtőernyőjével, amelyet aztán összehajtogatott és elhelyezett a kapusfülke megőrzőjében, „begyújtotta lábait”, mint szavajárása volt annak kifejezésére, hogy begyújtotta a motorkerekek kis motorját, és halk zümmögéssel elindult a sugárút csillogó sávján.

Több, mint harminc éve ismerem Cesare Cardinalét. Milánóban ismerkedtünk meg, nem emlékszem már, hogy 1933-ban vagy 1934-ben. Aztán szem elől tévesztettük egymást, és Rómában találkoztunk ismét 1940-ben, a háború idején. Aztán megint szem elől tévesztettük egymást, és újra találkoztunk Rómában, 1960 körül, és remélem, most már a végső veszteségig nem veszítjük el többé egymást.

Cesare sovány, és szigorúan feketében jár. Olyan, mint Scipio Africanus. Feje madárfej, vagyis inkább megkopasztott tyúkfej. Kimondottan gömbölyű szemgolyóin a szemhéj rendkívül lassan jár le-föl. Ennek az én nápolyi barátomnak hatalmas szíve van, indolens alkat, és mozgás, nyüzsgés, cselekvés helyett inkább csak lassan úszik az életben, vállát kevésbé nyomja az évek súlya, mint a másokét. Böles arcán nem fog az idő. Cesarének egészen ifjú korától kezdve az a szokása, hogy teljesen leborotváltatja az orcáit és a fejét, és ezen a rózsaszínű, fényesre csiszolt gömbön az öregség nem tud megkapaszkodni, lecsúszik róla.

Cesare, akár a lővészek előtt a céllalak, halkan, nyílegyenesen suhant a motorkerekesek számára fenntartott betonsávon. Este volt. A Föld most vetette le fényét

és küldte föl az égboltra, melynek közepén ott ragyogott a Hold sarlója. A fecskék éles röptükkel karcolták ezt a szétterülő fényt, összekócolták, bepiszkolták, mint egy tükröt, amelyen zsírkretával fekete vonalakat húznak, baljós, eszelős rikoltozásukkal felhasználják.

Ilyenkor szoktak hazamenni a férjek. Időnként egy zöreijv szelte át az eget, az autogiro függőlegesen leereszkedett egy-egy teraszra. Az utcákon nagyon kevesen jártak. Cesare úgy hasonlította össze magában a mostani kihalt, fényes utcákat a huszonöt év előttiéivel, amelyek feketéltettek a meleg, állati szagot árasztó tömegtől, mint ahogyan egy gondozatlan fejlet lehet összehasonlítani a fodrász keze alól frissen kikerült fejjel. Arra gondolt, hogy a légi közlekedés kiürítette és kitarított a városokat, most, hogy a fiatalok délután a szudáni pályákra járnak teniszezni, és észak-norvégiai pályákra bobozni.

A langy levegőben szétterjedt a nemsokára beköszöntő nyári veszteség melankóliája. A tél nem jelentett többé védelmet. Elkezdődött a nagy szabadság évszaka, a nyár, amely felgyorsítja a halálba tartó futásunkat. Donata nem régen jött haza Rómába Tanganyikai-tavi hibernációjából, és már készülődött szokásos svédországi nyaralására. Cesare többi barátja, az a kevés, aki még megmaradt, nemsokára elutazik a távoli hegyekbe és a távoli szigetekre. Ő megint egyedül marad; megrögzött szokása miatt, hogy nem hagyja el Olaszországot, úgy hívják, „az otthonülő”. Aztán Cesare egy másik, jóval súlyosabb veszteségre gondolt; de nem kesergett miatta. Annyi erőfeszítést, annyi küzdelmet, annyi felfordulást látott már életében, hogy most, ebből a rendezett és boldog világból, úgy érezte, neheztelés nélkül távozhat, mint egy fáradtság, de jól végződött nap után.

– Jó estét, Bastiani!

– Kedves Cesare!

A két barát Donata lakásának kapujában találkozott.

– Téged is meghívtott, hogy bemutassa az unokaöccsét?

Bastiano mosolyogva bólintott, de Cesarének úgy tűnt, mintha Bastiani arcán a színlelés árnyát látta volna átsuhanni.

A lift nyitva állt előttük, csillogott-villogott, mint egy kis bábszínház. Mozgásukat érzékelt a fotocella, a liftajtó varázsütésre becsukódott, a felvonó felvitte az égbe a két nagydarab szentet: a soványt és a kövéret.

– Emlékszel, amikor Rómában a felvonók még rab-szolgáknak számítottak, és ahhoz, hogy használni lehessen őket, szólni kellett a portásnak, és jól megkenni a mancsát?

Miközben a két barát felidézte ezeket a rémségeket, a lift célba ért, ajtaja hangtalanul kinyílt, az előcsarnok márványai és szőnyegei fogadták őket, valamint Donata mozdulatlan alakja ebben a fényességben: konok kalapácsfejcskéje fölszegve, mint egy tengeri csikóé, meztelen karjai ernyedt szárnyukkal a teste mellett lógtak, szoknyája hatalmas, fehér malomkerék, amelyet egy exkluzív divatszabászat manőkenje visel a bemutatón.

Az évek nem hagytak nyomot Donatán, csupán tökéletesítették kislányos külsejét, és ezen az estén, ebben a

malomkerék-szoknyában egy üde, illatozó „fehér kislány” volt, akár egy boldog sziget langy klímájában nevelt virág.

– Emlékeztek erre a ruhára? – kérdezte Donata a két baráttól.

Ezt a mesés, csipkemintákkal díszített fehér ruhát Donata úgy keltette életre, ahogyan a régi emlékek után vágyó nagymama exhumálja valamelyik szekrény mélyéről elsőbálos estélyi ruháját. A divaton túli ruhák ezek. Valcerhangulat volt a levegőben. És minden további nélkül hihetőnek tűnt, hogy Donata egészen idáig csakis a rejtélyes unokaöccsért élt, miatta volt ilyen szép és elegáns.

– Ezt a ruhát viselted 1940 nyarán – mondta Bastiani. – Az Adelaide Ristori utcai lakásod teraszán, azon az estén, amikor a szalon zsalugátereit közt egy kis fény derengett át, és az az illető a szemközti házból, egy sötét ablakból elkezdett kiabálni: „Fényt! Fényt!”

Donata bekísérte a két barátot a szalonba. Az izületi gyulladásból, amelytől fiatal korában annyit szenvedett, megmaradt valami enyhe sántítás; ám ahelyett, hogy ártott volna neki, ez az enyhén hullámzó mozgás hangsúlyozta kecsességét, mintha járás közben föl s le lépkedne valami láthatatlan lépcsőfokon. Egy nagyon fehér arcú, világos szemű, szinte kihunyot tekintetű kamaszfiú, akinek homlokát szőke csigák koronázták, az ajtófélfának dőlve állt. Térdig érő, karcsúsított szabású selyemöltönye lötyögött rajta. Donata felé mutatott:

– Az unokaöcsém, Angelo; Bastiani úr és Cesare Cardinale.

Cesare elcsodálkozott a tenyerébe simuló súlytalan, hűvös kézen. Megkérdezte:

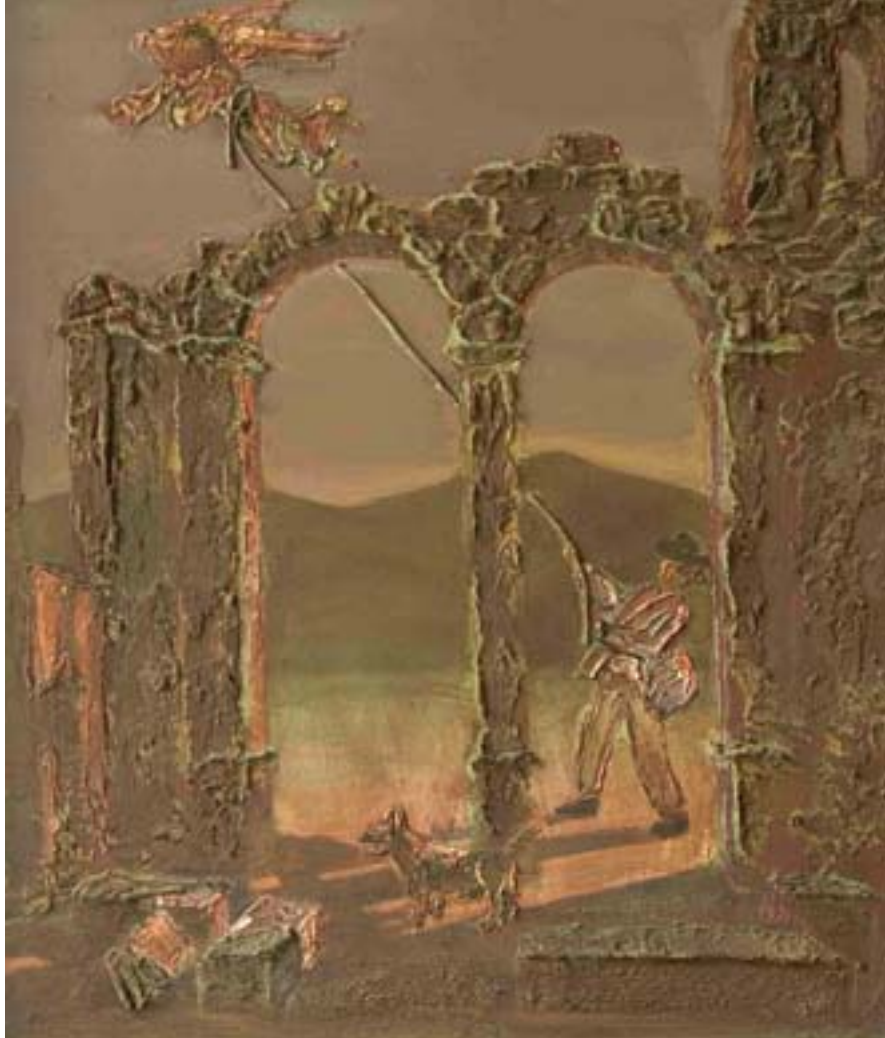
– És a vezetékneve?

– Angelo a vezetékneve – felelte Donata. – A családban Isinek becézzük.

A többi vendég már a nappaliban volt, a kis bárautomata gombjait nyomkodták a kívánt ital neve alatt. Stefano Landi lelógó, fehér bajuszát rágcsálta. Miközben ivott, körbejártatta nagy, krétai bikáéra emlékeztető, búskomor szemét. Ott volt Olinda nagymama és Olinda, az unoka. Aztán Lietta, Andrea Pirandello fiatal leánykája. Ercole és Elena Maselli, valamint Lenuccia, Modesta Maselli tizenhét éves lánya. Modesta Los Angelesben volt, saját festményeinek kiállítása alkalmából.

Az unokaöcs még mindig ott állt a nappali ajtajában. Nem szólt egy szót sem. Aki ránézett, arra mosolygott, de inkább kötelességszerűen. Egyre inkább hoffmanni hangulat érződött a kétes fényben, amelyben a mennyezet hajnali derengése elvegyült a haldokló nap fényével. Cesarénak Olimpia, a bábu jutott eszébe. De a meghívottak közül vajon melyik Spalanzani doktor?

Cesare is odament, és megnyomta az italaautomata egyik gombját. Ahogy kezében a piros pohárral elindult visszafelé, az unokaöcs közelébe sodródott. Felfigyelt valami ritmikus, belső zöreijre. Azt hitte, a fiú hörgői sípolnak, de hamarosan rájött, hogy másféle hang ez. A belégzés és a kilégzés sóhaja, mely ugyanakkor független a lélegzés mechanizmusától. Cesare számára a legmeggyőzőbb hasonlatnak a dinamólámpa kínálkozott, amelyet

„meg kell fejni” ahhoz, hogy világítson. Úgy tűnt, mintha az eleven mozgást ebben a könnyű testben egy rejtett dinamólámpácska irányította volna.

Cesare nem volt fölkészülve egy ifjú isten avagy egy automata esetleges közelségére. Nem tudta, melyikről lehet szó. Nem talált rá magyarázatot. S miközben körbenézett, ösztönösen odébb húzódott, és a kihüléstől való félelmében a melegebb, lágyabb testű, megbízhatóbban emlős állatok közelségét kereste. Odament Dorához.

Donata még mindig az „unokaöccséről” beszélt. Isi eddig vidéken élt, a Lago Maggiore partján, egy villában, melyet nagy gesztenyeerdők vettek körül. De most úgy gondolja, itt tartja maga mellett, hogy Rómában mérnöki tanulmányokat végezhesen.

Ercole Maselli megkérdezte, hány éves a fiú. Donata hirtelen megfordult, fejét félrehajtotta, mint egy csirke, mintha mozdulatával szokatlan, fenyegető zajra válaszolna: szeplőkkel pettyezett, keskeny homlokán sűrű, apró ráncok futottak össze.

Cesare figyelmesen nézte Donatát. Láta, amint előbb bezárul, majd kioldódik abból a rövid, ellenséges összpontosításból. Aztán széles karmozdulattal, mint egy gazdasszony, aki maga előtt tereli a baromfit, elindítja vendégeit a terasz felé. A ház valamelyik részéből, nem tudni, honnan, gépies hang ismételte: „Asszonyom, tálalva van. Asszonyom, tálalva van.” Így jelezték, hogy a központi konyháról az étkeket elindították a ház különböző szintjeire.

A nappali kiürült, jó volt látni ezeket a véneket, Stefano Landit, Ercole Masellit, hogy hangoskodva, gyermeki mohósággal igyekeznek a vacsoraasztalhoz, s azt kiáltozzák: – Jaj, de éhes vagyok! Jaj, de éhes vagyok!

Az alkonyati fények visszatükröződtek a nappali nagy üveglablakain. Cesare felemelt az asztalról, a kiürült aperitíves poharak közül egy lepedőnyi kottalapot, és felismerte, hogy a *Jeune-fille aux cheveux de lin* hegedű-zongora-átiratának hegedűszólama, és Bastiani elé tartotta a lapot.

– Ki játszik hegedűn ebben a házban?

– Az unokaöcs.

– Még ilyet! Manapság, amikor már csak gépzene létezik?

– Isi furcsa mód anakronisztikus lény – magyarázta Bastiani.

A teraszon Cesarének nem nyílt módja megfigyelni az unokaöcsöt, aki egy kisebb vacsoraasztal mellett állt félrehúzóva Olinda, Lietta és Lenuccia társaságában.

Rosetta fehér uniformisban, amely vivőöltözetre és ápolónői köpenyre egyaránt emlékeztetett, egy alumínium csövekből épült kis torony tetejéről, mint teniszversenyen a bíró, irányította a lenti felszolgálatot, időben megnyomta azokat a gombokat, melyek az asztaltársaság tagjai elé tolták a tányért, vagy éppen eltüntették egy fényes csapóajtó mögött; gyorsította vagy lassította a vacsoraasztal közepén futó szállítószalag mozgását, amelyen felvonultak a jeges üdítőkkal teli poharak, a szobahőmérsékleten tartott vörös borok, a pincehideg fehér borok, aprócska poharakba töltött rózsaszín árnyalatú párlatok, melyeket két fogás között, afféle „szünetkitöltő” italként fogyasztottak.

Cesare, aki időnként legfeljebb egy kis vizet kortyolt, az egyetlen italt, amelyet elhasznált mája még engedélyezett számára, nézte a poharakba kitöltött drága borokat, melyek össze-összereztek a szállítószalag mozgására, és az járt a fejében, hogy az ő idejében még eretnekségnek számított volna így bánni a borral; amikor az üvegeket, pókhálóöltözékükkel egyetemben, végtelenül óvatosan, kendőbe csavarva kezelték, nehogy kihüljenek, bölcsőkosárba fektették, mint a folyó vizéből kiemelt kis Mózeset.

Az égboltot, melynek legtetéjén épp akkor enyészett el a nap utolsó derengése, a légi járművek zaja és fényei csíkozták, és olykor-olykor egy léghajó húzott keresztül rajta, kivilágítva, mint egy színházépület, zöld és vörös helyzetjelző lámpáival az orrán és a tatján.

A szállítószalag tiszteletlen viselkedése ellenére Bacchus halhatatlan szelleme mégiscsak ott örködött a megsértett borok fölött, és édes mámor élénkítette Donata vendégeit, amikor fölálltak a vacsoraasztal mellől, és szétszéledtek a ház fényhálókkal megvilágított teraszain.

Lietta, Lenuccia és Olinda átfutottak a kék és a fehér teraszt elválasztó zöld boltív alatt. Ercole Maselli elkapta Lenuccia karját.

– Mít csináltak a fiúval?

A három leány fuvolázva felkacagott.

– Ne is emlegessük!

– Szavát sem lehet venni!

– Jégcsap!

Lassanként a felfokozott hangulat békés nyugalommá szelődött. A vendégek kisebb csoportokba verődve elhelyezkedtek a teraszokon. Sötét éjszaka lett. Megritkultak a légi járművek az égen.

Ejféli körül Cesare és Bastiani a kis vörös szalon aijtaja előtt találkoztak össze. Az aijtó nem volt teljesen

becsukva. A szalon falán egy Savinio-festmény függött: egy tengerparton sétáló, leopárdfejú istennő. A díványon pedig, mint egy odaterített ruha, amely arra vár, hogy valaki magára öltse, az alvó unokaöcs hevert sápadtan, szőke fürtökkel koronázott fejét a párnára hajtvva aludt.

Aludt. De micsoda ideiglenesség volt ebben az alvás-ban...

Úgy tűnt, mintha Isi ottfelede volna magát a díványon, s ő maga, valódi énje nekiindult volna az éjszakának.

A két barát csak állt az aijtóban. Attól a kis nembeli különbségtől eltekintve, a jelenet ugyanolyan volt, mint amikor a vének lesték meg Zsuzsannát. De mit számítanak ma már a nemek? Bastianinak eszébe jutott a fiatal-sága, azok az idők, amikor a férfiak és a nők még büszke ellenfelek voltak, a hímek sötét bőrű vadászok, a nők pedig zsíros, lágy húsú, különféle szagokat kibocsátó prédák, és hosszan elmosolyodott, bágyadtan, mint egy öreg, ironikus vízimadár.

A két vén már majdnem továbbment, de Cesare még maradni akart egy kicsit, lehajolt, hallgatózott. Most nem hallotta a kamaszfiú törekeny mellkasában a dinamó-szerű, ritmikus hangot.

– Nem lélegzik... azt hinnéd...

Bastiani nem osztotta Cesare aggodalmát. Olyan nyugodt volt, mint amilyen nyugalmat erőltetnek magukra az orvosok a beavatatlanok jelenlétében, noha belül nagyon is izgatottak.

– Ne nyugtalankodj. Él. Él, ahogyan az angyalok élnek.

– Mit mondtál?

Bastiani kezét Cesare karjára tette, mintha arra kérné, most különösen figyeljen. Halkan beszélt.

– 1940-ben, egy júliusi éjjelen történt. Emlékszel? A Martiri Fascisti úton laktam. Ablakaim a Villa Svezia parkjára néztek. Baggianiéknál vacsoráztam, náluk töltöttem az estét. Akkoriban ott laktak tőlem nem messze. Majdnem egy óra volt, amikor hazaindultam. Még nem értem oda a házunkhoz, amikor az éjszakában felvij-jogtak a szirénák, röviden, idegesítő egymásutánban, egyszer közletről, aztán távolról, aztán még távolabb-ról, majd ismét közletről. Egy járókelő, aki a sötét utca másik oldalán ment füttyörszve, abbahagyta a füttyöré-szést és futásnak eredt. Hallani lehetett a legördülő redő-nyök zaját. Én nem kezdtem el futni, mert akkorra oda-értem a kapunkhoz. Augusto, ingujjban, már nyitotta is a vasrácsot, amelytől házunk kapuja úgy nézett ki, mint valami elefántketrec. Egy kivilágítatlan, de annál zajo-sabb motorbicikli jött a Pitagora tér felől, és továbbment az Arco Oscuro irányába. A portás ezt mondta: „Az U. N. P. A”¹. Akkoriban olyannyira irodalmi lény voltam, hogy ez a „p” előtti „n” elviselhetetlenül hangzott számomra. Később aztán alaposan megkérgesedtem, és most már az „n”-t követő labiálisok teljesen hidegen hagynak. Az első szirénavijjogás hallatán ösztönösen felnéztem az égre. Koromsötét volt, és rendkívül sok csillag ragyogott rajta. Mint egy hatalmas tábla, amelyre aranypontocskákkal írtak fel egy ismeretlen algebrai képletet, az ismert képle-tek helyén pedig űr volt.

Imbolygó zseblámpafények indultak el lefelé a lép-csön. A pincét még nem rendezték be óvóhelynek, és a

¹ Unione Nazionale Protezione Antiaerea – Országos Légvédelmi Parancsnokság.

légiriadó idejére a ház lakói a lépcső alatt, a portásfülke mellett gyűltek össze székeikkel, az értékeiket rejtő kis bőröndjeikkel. Olyan volt, mintha egy nyilvános illemhely előtt váraoznának. Úgy beszélgettek, mint egy vidéki kiránduláson, uzsonna közben. A gyerekek zajongtak, játszottak, felélénkítette őket ez a szokatlan szórakozás. Hangok hallatszottak a sötétben:

„– Mama, ülj ide!”

„– Assunta, hol vagy?”

„– Adalgisa, add ide a kezed!”

„– Arturo, lehoztad a termoszt?”

„– Jaj, Istenem, jaj, Istenem, jaj, Istenem!”

„– Hagyd már abba, Vincenza!”

„– Hogy dögölnének meg mind, mint a kutyák!”

A portásfülkével szemben egy falikút csordogált. Valamikor három vörös halacska úszkált ebben a kis házi vízben, de rendszeresen elpusztultak, és a portás most már nem akart újakat helyettük. A kútmedence előtt hatalmas ülepet láttam fehéríteni. Egy asszony hajolt a víz fölé, és az újságokban közölt utasításokhoz híven lepedőt mosott. Langyos ágy, izzadt test, papucs és kéthetes használt pizsama szagától volt terhes a levegő.

Néhány távoli moraj hallatszott, és az érzékeny lelkű Vincenza megint nyöszörögni kezdett.

„– A légvédelem –” szólalt meg a sötétben Siatebuono tanácsos, a lakóközösségi elnök hangja. Siatebuono tanácsos részt vett az 1915-ös háborúban mint tüzérségi kapitány, és hozzáértőként elmagyarázta, mi a különbség egy löveg és egy bomba felrobbanása között; aztán az elméletről a gyakorlatra térve zörejes példákat szolgáltatott hatásos hangutánzó effektusok segítségével.

Nem sokkal később a légvédelem valóban tüzelni kezdett. Sővényyszerűen visszhangzott a lövedékek süvítő hangja, hol mind egy irányból, hol pedig mind egy másik irányból. Aztán hirtelen hatalmas csönd állt be.

„– Istenem, Istenem –” kezdte újra a nyöszörgést a vigasztalhatatlan Vincenza asszony. Am ezúttal motorke rékpár berregése hallatszott: megint az előbbi, amely most visszafelé jött az Arco Oscuro felől a Pitagora tér felé.

Fölmentem a lakásba. Nem volt szükségem világításra. Kiválóan tájékozódtam. A dolgozószobám a folyosó végén volt. Ajtaja nyitva, csakúgy, mint a Villa Svezia parkjára néző széles, vízszintes üveglak.

Beléptem a dolgozószobába, odatapogatóztam az íróasztal sarkához... Egy kéz megfogta a bokámat.

Első gondolatom az volt, hogy tolvaj van a szobában, és felkattintottam az asztali lámpát. Egy fiú feküdt a padlón, félig az asztal alatt, meztelen testét nagy, kusza tollazat takarta.

Bastiani a történetnek ezen a pontján hirtelen elhallgatott, mintegy alkalmat adva Cesare számára, hogy az elvárható álmétkodó felkiáltásokat megtegye. Am Cesare túlságosan is „fegyelmezett” ahhoz, hogy efféle kelep-cékbe beszéljen, és mivel semmi sem töltötte be ezt a hiú csöndet, Bastiani kisvártatva folytatta elbeszélését.

Egy gránátszilánk sebesítette meg. Ki tudja? Talán túl alacsonyan repült. Fölsegítem. Hihetetlen könnyűséget éreztem a kezemben. Bekísértem a fürdőszobába, hogy ellássam a sebet. Egy apró sérülés volt...

Cesare fejezi be a mondatot:

– Az ajkán.

A két barát tekintete ugyanabba az irányba fordul, és összetalálkozik az alvó félig nyitott száján. Egy apró forradás, mint a csönd bélyege, látszik a felső ajkon.

Bastiani folytatta:

– Föl kellett öltöztetnem. Az én ruháim lötyögtek rajta. Elmentem a Rinascente áruházba, vásároltam fehérneműt a méretében és egy selyemszálás öltönyt.

Az egyetlen, aki előtt feltártam a dolgot, Donata volt. Kire bízhattam volna? Egyszer már ráhagytam egy sziámi macskát: nekiadtam hát az angyalomat is.

– Angelo a vezetékneve – fűzte hozzá Cesare mosolyogva. Majd megkérdezte:

– Hát az Isi mit jelent?

Bastiani így felelt:

– Az ókori hagyomány, Maimonidész szerint, tíz angyali fokozatot ismer: *chaios acodes*, a tiszták és a szentek; *ofamin*, a fűgék; *oralim*, az erősek; *chasmalim*, a lángolók; *seraphim*, a ragyogók; *malakhim*, a hírnökök; *elohim*, az istenek és a bírák; *ben elohim*, az istenek fiai; *cherubim*, a képmások és végül *Iscim*, az eleven lelkek. Nem gondolod, hogy Isi a lelkes angyalok közé tartozik?

– De hát púpos – jegyezte meg Cesare az alvó hátára mutatva, amelyen a nyak alatt egy kitiüremkedés látszott.

– Az az összecukott szárnya az öltöny alatt – magyarázta Bastiani. – A tollait lemetszettük, de nyilvánvalóan az élő szárnyba nem vághattunk bele.

A két öreg még elnézte egy darabig az alvó angyalt. Életnek nem volt nyoma benne. Csak a nyakán, a füle alatt lüktetett ritmikusan egy apró hólyag.

Cesare eloltotta a villanyt. Lábbujjhegyen hagyták el a szobát. Becsukták az ajtót.

Az Éjszaka, ez a gyönyörű, érett, barna úrnő, fátylaiba burkolózva vigyázta az égboltról ötmillió római álmát.

Donata eloltotta a kék teraszon a fényeket, hogy jobban lehessen látni a csillagképekkel összefércelt firmamentumot. A vendégek feketéllő csoportjában a cigaretta-parazsa lüktetett. A sötétben Donata határozott hangja hallatszott, amelyet az errek pörgetése mesterséges bájjal fűszerezett:

– Isi nem megy vissza vidékre. Rómában fejezi be a tanulmányait. Pozíciót szerez magának.

Bastiani félrevonta Cesarét.

– Huszonöt év telt el. Isi nem változott. Akkoriban elment unokatestvérnek: most már unokaöcs. És holnap? Mi valamennyien meghalunk, a mai fiatalok megöregszenek, és ő mindig az a törékeny kamasz marad, akin átjár a levegő, áthatol a fény, aki ott alszik a vörös szalon díványán. Az idő nem fog rajta. Megint el kell majd rejteni.

Cesare lelke mélyén ott bujkált a kíváncsiság.

– Sok időt voltál együtt vele. Sosem kérdezted őt Istenről, arról, hogy mi van odafönn?

Bastiani így válaszolt:

– Dehogynem, rengetegszer. De csak néz rám riadtan, értetlenül.

(1941)

Lukácsi Margit fordítása

Hajnalfelé

Éjszaka

folyton túl kimerült vagyok
nincs mi tartsa bennem a lelket
csak élőhalott angyalok
kik álmaimban járnak-kelnek

napnyugta napkelte helyett
állandósuló félhomályban
járom újra az elveszett
utakat hol hiába jártam

értelmefosztott lüktetés
kényszerít rá hogy föl ne adjam
célnak sok örömnél kevés
felfogat forgat önmagamban

Pirkadat

A tűszúrásnyi csillagokon át
az öröklét háttérfényére látni.

Egy hajléktalan angyal kóricál
a teremtés zeg-zugain, kicsit
becsípott, kicsit elveszett,
és lekéste az éjszakai buszt.

A fényefosztott téli pirkadatban
vackukra visszahúzódznak az árnyak,
összefüggéstelenül, kimerülten.

Egy elveszett, groteszk, hajnali bárány,
bégetni sincs eröm – te találj rám, Uram.

Járóka János műve

Az angyal

Mondhatom, egyáltalán nem örültem neki, hogy Margaritának leesett az álla, amikor megpillantotta, de aztán engem is elbűvölt a látvány.

Kihasnálva az ő júliusi vakációját és az én örökös vakációmát, elhatároztuk, hogy kiruccanunk a tengerpartra. Emlékszem, dél felé érkeztünk meg a Solano-öbölhöz, és nemsokára felszálltunk az Isla de León híres strandjára induló hajóra. Azoknak a ritka napoknak az egyike volt ez is, amikor semmi mást nem kérünk az élettől: a hajó, a tenger, a szél és Margarita!, alig akartam elhinni, hogy ez a távoli csillag, amely eleinte alig-alig pislákkolt felém, már abban a szánalomra méltó kitüntetésben részesít, hogy körülötte keringhetek. Jóságosan beleegyezett, hogy moziba vigyem, és úgy nyalogatta a figyeltjaimat, mint aki kegyet gyakorol, de hogy táncolni menjünk, azt nem. Nem szeretek, és nem is engednek el, mondta olyan határozottan, ahogy a gyerekek szoktak beszélni. Mert Margarita még mindig kislány volt, bár a formái már kiütözköztek, és nőnek öltöztették. Hanyagul öltözködött, hosszú szoknyákat és nagyon bő nadrágokat hordott, de azok mégsem tudták egészen elrejteni a testét, és fogalma sem volt róla, hogy mennyire felzaklatja az apját, amikor egy szál bugyiban, vidáman és önfeledten szaladgál a lakásban, sem arról, hogy milyen párbajokat vívnak érte ismeretlen rajongói az iskola udvarán, és milyen felindulást okoz a parkban üldögélő férfiakban, amikor leveszi a cipőjét, hogy a talpán érezze a fű simogatását. Egy szelíd világban élt, halk hangok és pasztell színek közt, kényeztettek, féltették, körülötte virágok és édességek, köztük talán én is, egy olyan férfi, akit egész elviselhetőnek talált, és aki iránt még homályos érzéseket táplált.

Kétségbeesetten kerestem a jelszót, az égi abrakadabrá, és egyszer csak ledobtam a bombát, mintha csak egy cédulát hajítanék a papírkosárba. Kimegyek a tengerre, mondtam neki. Lehet, hogy vissza se jövök. Ez fenyegetés volt, nem hívás, de mediterrán szemjé izzgatottan felragyogtak.

És ott hevertünk a fedélzeten, Tamerlán és a huri. Na kicsikém, majd meglátjuk, hogy mászol ki ebből, gondoltam összeszorított fogakkal, befúrva szarvaimat a gesztenyebarna fűtök közé, melyek bájos kacskaringókkal borultak rá meztelen vállának fahéjszínű gömbölyűségére. És akkor eszembe jutott: „...miután átkaroltunk egy derekat és megsimogattunk egy keblet, egy gyümölcs gömbölyűsége újra megremegtet” (menthetetlen könyvmoly vagyok), és arra gondoltam, hogy nagy bárdunknak valami kevésbé aberrált ötlet is eszébe juthatott volna.

Eddig nagyon jól ment minden, csakhogy aztán a híres tengerparti strandon egy emberi testektől nyüzsgő kas fogadott, jámbor lelkek nagygyűlése, akik a szezon csúcán elhatározzák, hogy kimenekülnek a tömegből a „természetbe”, és aztán a turisztikai térképnek ugyanazokon a kevés, agyonlátogatott pontjain futnak össze ugyanazzal a tömeggel. Nagynehezen utat törünk magunknak a kipakolt strandtáskák, a combok, gyerekek, napolajflakonok, mellek, napernyők, fenekek tömkelegében, a tengerpartnak egy kis lakható darabja után kutatva, de hiába.

Ekkor pillantottuk meg először. Sudáran, idegenül lépkedett a sokaságban. Valamiféle intelligens unottság áradt el az arcán, és ettől még szebb lett: súlyt kapott, és kivált a strandot elárasztó bábuk közül. Úgy láttam, másokat is lenyűgöz, nemcsak engem. Ekkor vettem észre, hogy Margarita úgy jön mellettem kézenfogva, mint egy alvajáró, elfordított fejjel, tátott szájjal, egyfolytában a szép ismeretlen férfit bámulva, és oldalba böktem a könyökömmel, mint egy férj. Nagy, dohánybarna szemével ártatlanul és ijedten nézett rám, mire elszégyelltem magam.

E tüneményen kívül csak egyetlen jó volt a tengerparton: a kókusztej. Cseppenként kortyolgattuk, és közben azon bosszankodtunk, hogy milyen drága, és hogy miért nem tudtunk valami meghittebb helyet találni. Margarita Remedios naív hangján azon sajnálkozott, hogy nem úszhat meztelenül, nem élvezheti, ahogy a hullámok simogatják a testét. A kókusztejárus lángoló tekintettel méregette, és úgy éreztem, mintha minden egyes pillantásával levágná egy szeletet belőle. Az árus észbe kaphatott, mert hirtelen elkomolyodott. „Amit keresnek, az ott van, a szirten túl. Nincsenek medúzák, turisták se, és ingyen van a kókusz.”

Nem volt könnyű felmászni a szirt meredek oldalán, de megérte. Túloldalt egy paradicsom terült el. Leereszkedtünk. Én mindenféle mesével és büntetlen plágiummal próbáltam elbűvölni őt. Margarita nevetett, mint a hullám, amely elrabolta a szandálját. Úsztunk, csodálatos kagylókat szedgettünk, és mámorosan szaladgáltunk a tengerpar-

Csordás Zoltán műve

ton, amíg az este rá nem borult a paradicsomra és a homokban fekvő Margaritára: Margarita, arany fény és tengeri szellő.

Visszafelé még keservesebb volt megmászni a szirteket. Mindig szomorú elhagyni a paradicsomot. Eszembe jutott életemnek egy különösen boldogtalan korszaka. Semminek sem volt értelme, csak az alkonyi fénynek és a szellőnek: adományok, amelyekért örök hálával tartozom. Milyen szép a világ, amikor a naplemente bronzsínű lángokkal ég! A ház fala vörös aranyra lesz, és minden tündöklően ragyog, az arcok és a fák is.

A szirt tetején megálltunk, és néztük a paradicsomot meg az alkonyatot. Hetven méterrel lejjebb fülsiketítően robajlott a tenger, és úgy verdeste a sziklákat, hogy a kontinens beleremegett, aztán a víz fehér habzássá szelődött. Akkor láttuk meg őt, utoljára. Ott állt a szirttetőn kimagasodva, mint egy bronzszobor: mint egy bukott angyal. A szél a fürtjeivel játszott, és egy zord arc bukkant ki a fürtök alól, olyan szemrehányást fejezve ki, mely az egész világegyetemnek szólt. Felnézett az égre, egy könnyesepp gördült le az arcán, és melléből kiszakadt egy kétségbeesett kiáltás: fohász vagy káromkodás, melyet szétzilált a szél.

Sokáig állt ott, az úr peremén, talán csodára várva; valami jelre. Az alkony dühödtt vörösei dicsfénybe borították az égtest és a tenger találkozását. A nap legnagyobb részében órája volt.

Aztán ugrott, és az úr szeretettel fogadta magába. Úgy látszott, mintha nem is esne, hanem csak lágyan siklana a sziklák fölött. Végül, amikor már majdnem nekicsapódott a szikláknak, hirtelen eltűnt. Sose tudtam meg, hogy valójában mi történt. Most is, ahogy e sorokat írom, az Isla de León szirtjeinél töltött délután eseményeinek szokatlan végkifejletén töröm a fejem.

Ezerszer és ezerszer végiggondoltam a jelenetet, egyetlen sziklát sem hagytam ki, egyetlen színárnyalatot sem felejtettem el, és minden apró részlet figyelembe vettem. Semmi. A sziklákon egyetlen nyoma sem a testének, se a csobbanás, ahogy beesett a vízbe. Koncentrikus körök se a vízen, a tengerbe veszett emberek tűnékeny sírfelirata. Semmi. Az égvilágon semmi. Azóta éjszakánként különféle esztelenségeken töröm a fejem: káprázat, hallucináció, tökéletes szemfényvesztés, fénytörés és más ötletek, amelyeket még Chesterton is irigyelne. Egyik sem állta ki az elemzés próbáját. (Margarita se tud segíteni. Amikor a férfi, amikor az a lény ugrott, behunyta a szemét, és szorosan hozzám simult.) Kétségbeesve kerestem az irodalomban egy ördögűző formulát, egy pusztán logikai magyarázatot, nem téve semmi engedményt a boldog valóságnak. Azt hiszem, sikerült.

Olyan tisztelettel néztem a tragédiáját, és olyan részegülten ittam be a pompás képet, hogy valami fellázadt bennem az ellen, hogy a hús és a csontok brutális szétzúzódásával záruljon a mű. Nem. Egy olyan szellem, mint ő, nem érdemelt ilyen szörnyű véget. Talán valami méltóbb véget képzeltem el... bár, ha jól meggondolom, egy kis égővörös nem hatna rosszul a sziklák szépia-sárgáján és a tenger fehér csipkéjén.

Székács Vera fordítása

MONIKA RINCK

No Restaurants, Honey

Halljátok ezt, itt mézjegyzékek élcelődnek, célba veszik szégyenetek.
A gondolkodás trickstere, az valami derű, segítője az aszkézisben.
Szakadékos az örök vétek és még hála is. Egymásba hullik
hiúság és alázat, ha annyira szeretjük az embert, hogy – *STOP!*
Behelyettesíteni. Kezdeni a részletekkel, majd megtalálni a pozíciót. *À bas
le MUMUS.* Vesszenek a mumusok! Látni akarom, amit te látsz. De te ne lásd.
HANTÉ(e). Szégyeld magad, a helyemen állva, osztozol a szégyenén.
És Dijonban egy mellettem elhaladó nő, magassarkú cipőben
(esküszöm így volt) azt mondta: *J'ai gardé ma dignité, j'ai épousé un chien.*
Éljenek a kimaradók! Az atomkorszakban bárki lehet – *ARRÊTE!*
Én gyilkolok, férgeket, csöveket vágok el, huzalokat (a szívét),
amikre felfüggesztve a feltámadottakat szállítják is, mozgatják is.
Sajnálom, ha kemény a menet, bizony az. Ez már a határ. *No Restaurants
Beyond that line, Honey.* De nem tesz semmit, majd mi is leszünk,
akár az angyalkák, nem leszünk senkié. Kemény kezű angyalkák
leszünk, *ni femme, ni home* és már nem leszünk senkié, *enfin.*

Kalász Orsolya fordítása

Csordás Zoltán műve

Amolyan őrangyalféle

Sebastián bácsi volt az első, aki mesélt neki az Angyalról. Még jóval azelőtt, hogy megjelent volna. Eduardo bácsi volt az első, aki kétségbe vonta az Angyal létezését. De Ana María abban a korban volt, amikor az ember hisz az angyalokban, úgyhogy hagyta, hogy Sebastián bácsi meggyőzze; aki azon kívül, hogy anyai ágon a nagybátyja volt, pap is volt „isteni atyai” ágon. Ezért aztán egyszerűen nekiállt, és várta az Angyalt. Sebastián azt mondta, hogy Őrangyalnak kell hívnia, de Ana María elhagyta az elótagot: úgy hívta, hogy Angyal, és kész. Talán azért, mert a szomszédjuk, Manolo éjjeliőr volt, ő pedig képtelen volt elfogadni, hogy egy Angyalnak bármi köze legyen ahhoz a potrohoshoz.

Sebastián szerint minden férfinak és minden nőnek, de különösen minden kisfiúnak és minden kislánynak lehet saját Őrangyala, aki tulajdonképpen egy oltalmazó entitás, mely gyakran figyelemzavaró pártfogoltját a veszélyre, vagy eltéríti őt a veszedelem útjából. De ahogy telnek az évek, ahogy a gyerekekből felnőttek lesznek, a férfiak és a nők egyre inkább számítótá és képmutatótá válnak, elveszítik tisztaságukat és önzetlenségüket, az őrangyaluk pedig ott marad az út szélén, épp oly összezavarodottan, mint amennyire feledésbe merülve.

„Marhaság – mondta az ateista materialista Eduardo bácsi. – Csak egy olyan tökfilkó, mint Sebastián, képes hinni ezekben a számárságokban.

Nekem aztán mindegy, mennyi időt tölt a szenteskedő, bigott dogmaival, de az mégiscsak fölháborító, hogy kihasználva az unokahúgom naivitasát, efféle ostobaságokat ültessen el a fejében.” És beszélt Agustínnal, a testvérével, Ana María apjával. De Agustínnak éppen túlságosan sok kiemelten fontos teendője akadt ahhoz, hogy mellettük érdemben foglalkozhasson egy oly jelentéktelen kérdéssel, mint az angyalok *státusa*. Sebastián ugyanakkor beszélt Esterrel, a nővérével, Ana María anyjával, hogy figyelmeztesse, milyen végzetes hatással lehet sógora a tízéves unokahúgára, hogyan térítheti el veleszületett vallásos meggyőződésétől, de Ester nem osztotta a véleményét. Tulajdonképpen Ana María egyáltalán nem vallásos meggyőződésből várta, hogy eljőjön az Angyala. Egy marslakót vagy egy farkasembert is hasonló lelkesedéssel várt volna, viszont Sebastián prédikációi valószínűbbé tették az Angyal eljövételét. Mindenesetre Ana María számára a dolognak egyáltalán nem volt vallásos tartalma, inkább egy szép álmom örömteli beteljesülése lett volna.

Úgyhogy amikor végül megjelent az Angyal, és egyszer csak ott sétált mellette, Ana María – aki azon a hétfőn teli táskájával a hátán épp az iskolába tartott – nem kezdett hisztérikus sikoltozásba, a szája sem maradt távra, és nem is vetett rögtön három bukfcencet. Egyszerűen köszönt az Angyalnak, bár mi tagadás, a zöld szemé azért fölcillant.

Úgy öltözött, akár egy halandó (farmer, fehér ing, kék pulóver), de ez nem számított, Ana María tudta, hogy Angyal volt. Úgy látszott, az Angyal is szimpatizál vele, mert attól a hétfőtől kezdve minden reggel csatlakozott hozzá az iskolába menet. Vasárnap és ünnepnap

az Angyal nem jelent meg, valószínűleg azért, mert nem voltak órák, de az is lehet, hogy az angyalok is pihennek.

Mindenesetre Ana María megőrizte a titkot. Egyetlen osztálytársának sem említette a dolgot, félt, hogy kigúnyolják, mint amikor bevallotta nekik, hogy beszélgetni szokott a nagypapa kutyájával, és bár Trifón – nyilvánvaló okokból – soha nem felelt neki szavak formájában, igenis rámosolygott, máskor pedig cinkosan kacintott egyet, vagy bólintott a fejével. Még Sebastián bácsinak sem beszélt az Angyal jelenlétéről, egyszerűen azért, mert sejtette, hogy a pap mindennap Eduardo bácsi orra alá fogja dörgölni a győzelmét, ő pedig ezt nem akarta, mivel – az angyalos témától eltekintve – igazán szerette Eduardo bácsit, és még egy kicsi részvétet is érzett iránta, amiért nem volt képes hinni az angyalokban.

Igazság szerint Ana María nagyon élvezte az új társaságot. Az Angyal sohasem beszélt, csak figyelt. Közben a tekintete, akár az ég, néha elködösült, máskor ragyogóan tiszta volt. Ő pedig elmesélte, milyen volt a napja az iskolában, és mesélt a családi bonyodalmakról is. Nagy ritkán az Angyal elmosolyodott, olyankor Ana María bőségesen kárpótolva érezte magát, és boldog volt.

Otthon ugyanakkor kevésbé volt nyugalmas az élet. Eduardo bácsi köddé vált, és senki sem beszélt róla. Amikor Ana María érdeklődött felőle, az anyja szemrehányó pillantást vetett rá. Végül aztán kinyomozta, mi áll a rejtély hátterében. Eduardo bácsi börtönbe került. Érdekes módon Sebastián bácsi helyeselte, hogy börtönbe zárták, ezért aztán kerülniük kellett a témát a családi reggeli, az ebéd, sőt még a vacsora közben is, de különösen azokon az alkalmakon, amikor jelen volt Sebastián bácsi is, mivel Agustín egyáltalán nem osztotta sógora álláspontját, és a vita miatt megülte a gyomrukát a sült krumpli és a rántott borda. Eduardo bácsit szörnyű dolgokkal vádolták, de Ana María egy percig sem hitte el a vádakot, és ezt meg is mondta az Angyalnak, aki gyöngéden és együttérzőn nézett rá.

Egyik reggel Ana Mariát félrehívták a szülei, és tudtára adták, hogy mindhárman elhagyják az országot. Mikor? Másnap. Ana María nem kérdezte, miért a sietőség, először is azért, mert nem nagyon érdekelte, másodszor pedig azért, mert rögtön az Angyalra gondolt. Ha el kell válniuk, az mindkettőjük számára borzasztó szomorú lesz. Odáig merészkedett, hogy fölvetette, ő itt maradhatna a nagyszülőknél, így be tudná fejezni az iskolai évet. De sem Agustín, sem Ester nem fogadott el kifogásokat. Együtt, mind a hárman utaznak, a döntés végleges volt.

Ana María kiment levegőzni, és bár egyáltalán nem remélte, hogy megtalálja az Angyalt, ő mégis ott volt, mintha tudta volna, hogy eljött a búcsú ideje. Könnyekkel küszködve osztotta meg vele a rossz hírt, az Angyal tekintete pedig – ahogy az várható volt – elködösült. Ana María szerette volna megsimogatni, ahogy Trifónt is szokta, de köztudott, hogy az angyalokat nem lehet megsimogatni. Így nem tehetett mást, megkérdezte, nem volna-e lehetséges, hogy ő is elutazzon velük, sőt, még azt is hozzátette, hogy Sebastián bácsi azt mesélte neki, az

őrangyalok követik az őrzött személyt, akárhová is költözzék. Az Angyalnak még jobban elködösült a tekintete, és nem várt beletörődéssel megrázta a fejét. Ana María egy kicsit becsapva érezte magát. Azt gondolta, hogy az Angyal merészebb, eltökéltebb, ragaszkodóbb.

Ana Mariát megviselte az elválás. Hónapokkal vagy évekkel később, már Európában, amikor a szülei és a szülei barátai a téli hideggel a sarkukban megérkeztek hozzájuk, és ittak egy korty szíverősítőt, hogy átmelegedjenek, mihelyt abbahagyták a didergést, máris a távoli országra terelődött a szó. Az utcákat, az embereket, a napsütést, a könyveket, a tantermeket, a strandokat, a fiatal lányokat, a fákat, a tereket, a tangókat, az esőt, a fátyolos ködöt: mindent megszépített az emlékezet. Ana María számára viszont az Angyal jelentette azt a másik országot. A regeli sétáik. Az a tiszta tekintet, amely csak úgy itta a bizalmas információkat, és aztán elködösült. Hosszú éjszakákon át hallgatta, ahogy a szülei és a szülei barátai arról panaszkodnak, hogy milyen kemény sors a száműzetés. Addigra már ő is értette, hogy ez tulajdonképpen valóban így van. Az első évben szűkösen éltek, sőt, egy rövid ideig még éheztek is. Most már nem. Most már jobban ment a soruk, az apja dolgozott, az anyja szintén, ő pedig gyorsan megtanulta az új nyelvet, és az iskolában sem voltak gondjai. Apránként mindannyian alkalmazkodtak a helyzethez. Mindenesetre Ana María számára a száműzetés azután is keményebb volt, mint a többiek számára, pusztán azért, mert nem volt vele az Angyal.

Ezért aztán nagyszerű és váratlan újság volt Eduardo bácsi újbóli föltűnése. Ana María sohasem merte tőle megkérdezni, hogy szabadon engedték-e, vagy egyszerűen megszökött. Szerette volna azt hinni, hogy megszökött, pontosan úgy, ahogy a tévésorozatokban szoktak: lemerült a folyó vizébe, és csak egy lyukas szalmaszálon keresztül vett levegőt, hogy megmeneküljön az őt üldöző természetes kutyák elől. Eduardo bácsi örült a viszontlátásnak. Ana María úgyszintén, de úgy látta, Eduardo bácsi fáradt és tétova, mintha beteg lett volna. Egy alkalommal Ester megkérdezte, hogy tud-e valamit Sebastiánról, Eduardo bácsi pedig egy pillanatra fölélénkült, de az is lehet, hogy inkább haragra lobbant, és azt válaszolta, hogy nem szeretne beszélni a témáról. Aztán csak kibökte: Sebastián besúgó volt. Ester – kevés meggyőződéssel – azt mondta, hogy nem tudja ezt elhinni a bátyjáról. Mennyire hiányzott az Angyal Ana Mariának: úgy szeretne volna neki elmesélni ezt a szenzációs hírt.

Aztán mégis, hónapokkal később, amikor végre eljött az ősz, és Ana María a gondolataiban elmerülve sétált a gesztenyefák alatt egy forgalmas és széles sugárúton, váratlanul meghitt, otthonos érzés járta át a testét, mintha egyszerre ugyanolyan aromája lenne a városnak, mint az iskola öreg utcájának az óceán túlsópartján. Már mielőtt meglátta, tudta, hogy ő az. Ott ült az Angyal az egyik padon, fölcsedett pár kilót, kevésbé volt sápadt, és a tekintete szerencsére ragyogóan tiszta volt.

Ana Mariából kitört az örömujjongás, és rögtön hozzáfogott, hogy beszámoljon a száműzetés két évének minden részletéről, aztán persze száz meg száz kérdéssel árasztotta el az Angyalt, aki türelmesen hallgatta, mégis vitathatatlan volt, hogy időnként elkalandozik. Aztán, kihasználva egy pillanatot, amikor Ana María épp levegőt vett, így szólt: „Börtönben voltam.” Miután Ana María magához tért, megkérdezte, hogy politikai fogoly volt-e.

„Nem egészen – felelte az Angyal –, te elmentél, én pedig munka nélkül maradtam, mert nem engedélyezték, hogy kövessék – sosem árulták el, hogy miért –, és akkor átmenetileg megbíztak egy politikai fogoly őrzésével.”

Ana María rettentően meglepődött, hogy az Angyal beszél, de így volt, megszólalt. A hangja pont olyan tiszta volt, mint a tekintete, amikor nincs ködbe burkolóztva. Aztán megkérdezte tőle, milyen volt a börtönben, az Angyal pedig azt felelte: „Szörnyű.” És minthogy a témáról már számtalan litániát hallott a szüleitől, Ana María bátorkodott megkérdezni, hogy megkínózták-e. „Igen is, meg nem is. Habár szakértők a témában, engem testileg nem tudtak megkínózni, mégis fájdalmat okoztak az emlékek, a gyöngédség, a nevetés. Sosem felejttem el azt az éjszakát, amikor kettészakították bennem a hitet, tetőtől talpig. Még mindig nem gyógyult be.” Ana María megkérdezte, hogy ugyanabban a börtönben volt-e, mint Eduardo bácsi. „Igen, ugyanabban. Ő ugyan nem hisz bennem, már mesélted, de én hiszek öbennem, nagyon kedves fickó.” Ana María boldog volt, hogy az Angyal jó véleménnyel van Eduardo bácsiról, de még jobban örült annak, hogy megszólalt. Egy beszélő angyal. Hát nem csodálatos? Most már egyáltalán nem bánta a száműzetést. Persze kicsit furcsállta, hogy Eduardo bácsival ellentétben az Angyalon nem látszott betegeskedés vagy fáradtság nyoma; igaz, néha összerezzen egy kiáltástól vagy dudaszótól, de néha még a magasabban levő ágakról lepottyanó gesztenyéktől is. Rádásul néhányszor, amikor a tekintete elködösült, Ana María mintha könyörtelenség nyomát látta volna benne. De rögtön helyesbített: biztos csak a szenvedés okozta, érthető nehezeltés volt az.

Soha nem volt szárnya. Vagy legalábbis nem látszott, de Ana María, aki azelőtt nem is figyelt föl erre a szakmai hiányosságra, most úgy látta, mintha vágyódna valami után. Már maga a tény, hogy beszél, jelentett valamit, efelől nem volt kétsége, de képtelen volt rájönni, mi van a dolog mögött. Mindenesetre még e szépséghibák ellenére is elégedett volt, már-már boldog. Európa sokkal érdekesebb volt az Angyallal, mint angyaltalanul.

Biztos, ami biztos, terveket szőtt. Elhatározta, hogy

takarékoskodni fog, hogy elutazhasson valahova az Angyallal. Szinte egyáltalán nem volt lehetősége spórolni, mivel a szülei keveset kerestek, és a családban senki sem engedhette meg magának, hogy utazásról, vagy akár egy szerény bicikliről álmodozzon. De ő dolgozni fog, megtalálja a módját, hogy keressen egy kis pénzt, és föltre is tudjon tenni belőle. Egy út az Angyallal a hegyekbe vagy a tengerpartra, egy délután valamelyik – errefelé oly népszerű, hatalmas – vidámparkban, mindez része lett annak a jövőnek, amely egyszerre elérhetővé vált.

Mégis be kellett látnia, hogy az Angyallal fenntartott kapcsolata most nem volt olyan zökkenőmentes, mint a régi sétáik idején. Néha egy hét is eltelt anélkül, hogy látta volna. Ana María minden perce várokozásban telt, de amikor az Angyal végre megjelent, ő igyekezett leplezni aggodalmát. Arra gondolt, ha az Angyal rájön, mennyire hiányzott neki és mennyire szereti, talán hiú, nagyképzű és fontoskodó lesz; tudják, pontosan úgy, ahogy az a teremtményekkel, főleg a hús-vér teremtményekkel történni szokott. Szóval, Ana María igyekezett odafigyelni az Angyal magaviseletére, egy kicsit az őrangyala őrangyala lett.

Amikor aztán az Angyal előkerült, Ana María igyekezett tapintatos kérdéseket föltenni neki azzal a céllal, hogy kipuhatojja, mivel is tölti a napját, de ő különös módon hallgatagga vált. Csak akkor mutatott némi érdeklődést, amikor Eduardo bácsiról kérdezte Ana Mariát, mit csinál most, dolgozik-e valahol, merre lakik. Persze végighallgatta Ana María történeteit, amelyek egy kicsit kuszábbak voltak a régiéknél, mivel most folyton ott bujkált benne a félelem, hogy unatja az Angyalt. Amikor pedig egyáltalán nem leplezve ásitott egyet, Ana María érezte, hogy vesztesre áll, és összeszorult a szíve. A sok aggodás miatt viszont egyre vékonyabb lett, és ezt végül észrevette Agustín és Ester is, akiknek – minthogy továbbra sem tudtak az Angyal létezéséről – nem akadt jobb ötlete, és orvoshoz vitték, természetesen egy honfitársukhoz, mivel a többi egy vagyont kért a vizsgálatért.

Az orvos megnézte, de nem úgy, mintha egy a gyermekora végén járó kislányt, hanem mintha egy virág nélküli vázát nézne. Megsimogatta a fejét, és butábbnál butább kérdéseket tett föl neki arról, miért eszik otthon olyan keveset, hogy nem habzsolja-e be túlságosan gyorsan a tízóraját az iskolában, és végül (közben kikacsintott az anyukára), hogy nem szerelmes-e véletlenül. Nagy hahotával a végén. Ana María annyira átnézett rajta, hogy el sem pirult. Mindenesetre, amikor kiléptek az utcára, és Ester érdeklődött, hogy jól érzi-e magát, azt felelte, jól, de igazság szerint közben azt kérdezte magától – az orvos szavaival élve –, nem szerelmes-e véletlenül. Az Angyalba, természetesen. Egészen hazáig gondolkodott ezen, majd farkasétvágyat színlelve bőségesen megebédelt, csak hogy békén hagyják.

Ezúttal az Angyal tíz napig maradt távol. Ana María néha Eduardo bácsival vágott neki a sétának, de az Angyalról sosem beszéltek. Aztán egy alkalommal épp Eduardo bácsi hozta föl a témát. Megkérdezte, hogy még mindig foglalkoztatja-e Sebastián ama *képzeltése*. Ana Mariának föltűnt, hogy nem azt mondta, hülyeség vagy ostobaság, hanem képzelgés; nem másért, csak hogy ne ejtsen rajta sebet. Ana María rögtön elmosolyodott, és emlékeztette rá, hogy ő mindig is kedvelte az angyalo-

kat, így hát, ki tudja. Eduardo bácsi jóízűen fölnevetett, és hozzáfűzte, hogy Ana María egyre szebb, és ő már tudja, rövidesen miféle angyalok bontogatják majd a szárnyukat körülötte. Ana María nem merete bevallani neki, hogy az ő angyalának nincsen szárnya. Ráadásul nyugtalankodni kezdett, hogy éppen most fog fölbukkanni, miközben a bácsikájával sétál, és ezt látva elriad majd. Persze nyoma sem volt.

Föltűnt viszont másnap, miközben Ana María egyedül sétált, szokása szerint a gesztenyés sugárúton. Az volt a benyomása, hogy ez alkalommal mintha őt várta volna. Mesélni akart neki az orvosnál tett látogatásáról, de az Angyal megelőzte. Az utóbbi időben eléggé bőbeszédű volt. „Azért vártalak, mert szeretnék neked mondani valamit. Valami fontosat.” Ana Mariát először kirázta a hideg, aztán szokatlan forróság öntötte el az arcát. Nektámaszkodott egy fának, úgy várta a kinyilatkoztatást. „Nem jövök többet.” Ana María azt hitte, rosszul hall. De az Angyal megismételte: „Nem jövök erre többet.” És mivel Ana María még mindig nem szólalt meg, az Angyal fontosnak vélte hozzátenni: „Nem lehetek tovább az Őrangyalod.” Ana María száját úgy hagyta el a „miért”, mint valami nyöszörgés. „Mert most már valaki más őrangyala vagyok.” Ana María nagyot sóhajtott, mielőtt föltette volna a következő kérdést: „Egy másik kislányé?” „Nem, egy másik nőé.” Ana Mariára csendes kétségbeesés telepedett. Úgy érezte, hogy képes lenne megküzdeni egy másik kislányával, de egy nővel nem. És ami még rosszabb, az Angyal tekintete ragyogóan tiszta volt, míg az övé elködösült. „Ez azt jelenti, hogy előléptettek – mondta az Angyal –, egy nő őrangyalának lenni komoly felelősség.” „Gratulálok – válaszolta Ana María, és még sikerült hozzáfűznie: – De néha azért eljössz, ugye? Ha csak látogatóba is.” „Nem, az tilos” – felelte az Angyal szomorúság legapróbb nyoma nélkül a hangjában. A következő kérdést már alig hallhatóan motyogta el: „És milyen az a nő?” „Szép, nagyon szép.” Abban a pillanatban Ana María úgy látta, hogy az Angyalnak szárnya van. Tulajdonképpen nem a hátán, hanem a tekintetében. Olyan volt a tekintete, mint annak, aki éppen repül. Ez már túlságosan sok volt. Nem maradt más kiút, búcsút intett és futva távozott.

Négy napon keresztül sírt vigasztalanul, bár ügyelt arra, hogy senki se lássa. Az ötödik napon beléhasított a félelem, hogy ha ennyire emészti magát, még vékonyabb lesz, és megint elviszik az orvoshoz, aki sületlenségeket fog kérdezni tőle. Így hát elhatározta, hogy azon nyomban abbahagyja a sírást. A hatodik napon már sokkal jobban érezte magát, és sétára indult Eduardo bácsival.

Nem a gesztenyés sugárút felé mentek. Másik útvonalat javasolt, így aztán előbb az utcai árusok könyveit nézegették, majd beültek egy kávézóba. Kellemes, napsütéses délelőtt volt. Életvidám, jól öltözött emberek korzóztak mindenfelé. A tűzoltóautók szirénája elegáns, érzélgős keringő volt. A házikedvenc ölebek, miután megöntözték álmaik fáját, elégedetten vakkantottak, és visszatértek úrnőjük csillogó csizmája mellé. Még a rendőrök is úgy érezték, hogy kötelező mosolyogniuk. Eduardo bácsi egy sört kért, Ana María pedig citromfagyit.

„Tudod, bácsikám... – mondta Ana María. – Azt hiszem, mindig is igazad volt. Nem léteznek.”

Kertes Gábor fordítása

CSEHY ZOLTÁN

Angyalok Amerikában II.

Eötvös Péternek

És az utolsó képben már mindenki angyal,
lassan kihull pár tollpihe a felvonásból,
a kioltott csillár alatt lebegnek,
Isten megint elhagyta San Franciscót,
egyházzeneileg egészen biztosan,
és a néző úgy kezeli őket, a fináléra egybegyülteket, mint valami
nyálkás,
undorító, szabályosan bepöttyözött belső szerveket.
Pedig divatlapokból surrantak elő,
a lépcsőn állók legalábbis, ez visz az égbe,
a névtelenség, a gondosan elrendezett csupas� izmok
mögé csatolt szárnyak suhogása,
az összekötő anyag titka, ahogy mindig valahogy átszivárog
a patétizmus elektromosan tesztelt kaucsukgumiján.
Válasszon magának májat! Színes katalógusunk ingyen
kiküldjük! A májusi májra kedvezmény.

Eszembe jut még egy mozzanat,
kicsit szégyenkezem is, olyan érzéki,
hogy az anyag természetesség-e (belső színpadkép)
vagy valami más (zenei venerológia),
mintha tollat nyeltél volna, és a géged csiklandaná
alászálltában. Egy felzabált angyaldarab Pelops-kálváriája.
A márvánnyal helyettesített váll mégis-természetessége.
De mindez kilóg a mitológiából, míg
a nézőtéren angyalok tollázkodtak,
izzadtak, szellentettek, sms-eztek diszkréten,
végeredményben meztelenek, de gyűlölik a testük,
anélkül akarnak feljutni a mennybe,
lenni szökőkútdísz egy New York-i parkban,
ahová olyan szerelmesek járnak, akiknek csak testük van,
és ebben a testben tollázkodnak további tévképzetek nélkül.

A sebek kora ez: Prior megmondta Louisnak,
hogy angyal csókolta meg,
a nagyanyja temetésén mondta meg neki, de mire idejutunk,
már nem érdekes a mondás, a temetés, csak a csók,
a hatalmas lebegésben elvész a transzcendencia,
a köpenyek ráncaiban megreked a futás,
a toll erezetében hirtelen vér ömlik szét,
és bíborba borult kottafejek pukkannak szét,
mint a nőstényszúnyogok potroha
egy ártatlan gyerekujj alatt.

Itt már folyik a könny is, és
rándul az izom, mint egy rém
rosszul fordított Dickinson-vers drámai jambusai.

Louis még futkos valami könyvvel,
könyvnek látszó tárggyal,
és fokozatosan mindenki próféta
lesz a maga öt kottavonala közt (plusz segédvonalak),
és megint megjövendölik a nagy basszuskulcsot,
a végtelen aleatórikus diszharmóniát,
mely aztán végleg, menthetetlenül rájuk zárja a fényre fogékony,
kicsempézett mennyet.

A szegény angyal

„Az angyal, ki megfoszt életünk reményétől,
hogyan megszabadítsa az élet kísértésétől” – Anzoátegui

I

Piszkos arcáról derű sugárzott. Tiszta szemeinek pillantása viszont megkínzott. Több napos a szakálla. Haja kócos, csak ujjával fésülte át.

Járás közben, ahogy fáradtan vonszolta magát, szárnya vége a földet söpörte. Jaime meg akarta nyírni egy kicsit, hogy ne koszolódjanak annyira össze a legalsó tollak, melyek már így is csúnyán összetöredeztek. De nem merte. Nem merte, ahogy senki se merne megérinteni egy angyalt. Annyira szerette volna a gyerek megfürdetni, megfésülni, elrendezni a tollait, szép, fehér selyemköntöst adni rá a rongyos overall helyett! És persze egy pár világos színű, atlaszselyem szandált is a vastag, piszkos, ormótlan lábbeli helyett.

Egyszer összeszedte a bátorságát, és felajánlotta neki.

A szegény angyal nem felelt, csak rámeredt Jaimére, majd lement a kertbe, hogy megöntözze kis, japán rózsabokrait.

Ahányszor csak ezzel foglalatzkodott, mindig keresztbe tette szárnyait a háta mögött. Kicsit olyan volt ez a mozdulat, mint amikor a takarító lány feltűri a szoknyája szélét.

Az igazat megvallva, a mindennapi életben az angyal nem sok hasznát vette a szárnyának. Néhanapján azzal szította a tüzet. Máskor szédítő sebességgel rezgettette a tollait, így hűtötte a levegőt a nyári napokon. És közben olyan furcsán mosolygott. Olyan szomorkásan.

Logikus, hogy az angyalok életkorát a szárnyuk mutatja, mint ahogy a fákét a kérjük. Ennek ellenére, senki sem tudta megmondani, milyen idős lehet az angyal. Mióta megérkezett Don José Ortiz Esmondeo otthonába – úgy két évvel ezelőtt –, szemernyit se változott: ugyanaz az arc, ugyanaz a ruha, ugyanaz a megfeythetetlen életkor.

Nem járt el sehova, még a vasárnapi misét se látogatta. A helybeliek már csak úgy tekintettek rá, mint valami fura, mennybéli madárra, aki úgy gubbaszt Ortiz Esmondeo házában, mint egy kalitkában, vagy mint egy szoborfülkében a madarak templomában.

A hídon játszó gyerekek pillantották meg elsőként az angyalt, mikor a városba érkezett. Először kövekkel dobálták, sőt, még a szárnyát is megcibálták. Az angyal csak mosolygott, és mosolya láttán a gyerekek megértették, hogy tényleg igazi angyal. Szó nélkül, megseppentem követték a lassan bandukoló, bánatosan sántikáló angyalt.

Így érkezett a városba, ugyanebben az overallban, ugyanebben a cipőben és ugyanezzel a kis sapkával a fején. Ugyanez a dolgos, szegény angyal volt, ugyanilyen titokzatos mosollyal.

Piszkos kezével odaintett a cipészeknek, a szabóknak, az asztalosoknak, az összes kézművesnek; azok pedig döbbenetlenül hagyták félbe munkájukat az angyal láttán.

Így érkezett meg Don José Ortiz Esmondeo kényelmes otthonába, a városrész összes kíváncsiskodójának kíséretében.

Doña Alba, a ház úrnője, kinyitotta az ajtót.

– „En egy szegény angyal vagyok” – szólt az angyal.

II

A ház még mindig ugyanaz a ház volt, az életük még mindig ugyanaz az élet. Csak éppen a kertben még szebben, még vidámabban pompáztak az íriszek, a rózsák és a liliumok. Főként a liliumok.

Az angyal ott aludt kinn a kertben. Az angyal órák hosszat dolgozott a kertben. Csak az étkezések idejét töltötte a családdal a házban. Don José és Doña Alba nem merte megszólítani. Csendes tisztelettel övezték, kíváncsiságukról csak az angyalra vetett titkos pillantásaik árulkodtak: mikor háttal állt nekik, hosszasan bámulták alakját, újra meg újra visszatérve tekintetükkel a hosszú szárnyakra.

A japán rózsabokrok egész délelőtt mosolyogtak. Alkonyatkor az angyal megcírógatta őket, mintha külön-külön minden rózsának lezárná a szemét. S miután a kert nyugovóra tért, az angyal is leheveredett, arccal az ég felé, hogy a pázsiton pihentesse kitárt szárnyait.

Amikor felkelt a nap, felébredt Jaime is. És amikor felébredt, ott találta maga mellett az angyalt, lelkének társát, aki nála keresett menedéket.

Aztán elkezdődött a játék. Az árnyas kertben Jaime láthatta, hogyan kelnek életre az ő kis ólomkatonái: hallotta a parancsokat kiáltozó, parányi hajóskapitány hangocskáját, elbeszélgetett a kis versenyautó bádogsőfőrrjével, végül pedig ő maga is felült a játékvonatjára.

Az angyal jelenlétében ezek az aprócska csodák teljesen természetesnek tünnek.

III

Ám a szegény angyal annyira szegény volt, hogy még csodái se voltak. Még soha nem támasztott fel egyetlen halottat sem, és soha nem gyógyított meg egyetlen gyógyíthatatlan beteget sem. A szárnyait nem számítva, egyetlen csodálatra méltó dolog volt benne: a Jaimével és a játékokkal végzett apró csodák. Mintha csak az aprópenz jutott volna neki a csodák roppant tárházából.

Mégis, az emberek egyre csak várták, hogy mikor tesz majd valami bámulatos csodát, azt a nagy csodát, amelynek kedvéért hozzájuk érkezett. Hiszen mi másért jött volna a városukba, ha nem azért, hogy véghezvigyen egy nagy csodát?

Az ember könnyen megszokja, hogy úgy tekintsen magára, mint Isten dédelgetett gyermekére. Végül még azt is elhiszi, hogy kiérdemelte Isten kegyét és szeretetét, és persze a csodákat. Nagy kevélységében nem látja bűneit;

és amikor természetfölötti szívességekről van szó, az utolsó cseppig igyekeznek kihasználni az isteni könyörületet.

Az emberek várakozása inkább elvárásnak tűnt. Az angyalt helyi nevezetességként tartották számon – igazán nem okozhatott csalódást a reménykedőknek. Egyre inkább úgy tekintettek rá, mint valamiféle totemmadárra. Mondhatni, szent állatként tisztelték.

Társaságokat hoztak létre az angyal gondozására. Az önkormányzat az angyal tiszteletéről szóló rendeleteket hozott. A helybeliek hozzá fordultak ügyes-bajos dolgakkal. Sőt még a polgármesteri tisztséget is felajánlották neki.

De mindhiába. Az angyal, a maga kedves módján, mindent visszautasított. Úgy látszik, semmi nem érdekelt, csak a kertészkedés: a kert volt a mindene.

IV

Akkortájt valami igazán komoly dolog történhetett, hiszen Don José rászánta magát, hogy beszéljen az angyallal.

Az angyal mosolyogva lépett be az irodába. Az ajtó előtt letörölte a sarat sötét, ormótlan cipőjéről, megrázta a szárnyát, majd helyet foglalt Ortiz úrral szemben.

Don José szemmel láthatólag zaklatott volt. Többször is lesütötte szemét, hogy elkerülje az angyal pillantását, de végül, fájdalmas fintorral az arcán, belekezdett:

– Nos hát, barátom, nem azért hívtam, mert kellemetlenkedni akarok, de beszélni szeretnék Önnel egy jelentéktelen... számunkra mégis nagyon fontos ügyről.

Köhintés. Zavart mosoly.

– Arról van szó – folytatta –, hogy egy hónapja olyan rosszul megy az üzlet, hogy, őszintén szólva, a csőd szélére jutottam. A Villamos Művek, ahogy azt Ön is jól tud-

ja, az egyetlen vagyonom, de mára teljesen tönkrement, és nemsokára állami tulajdonba kerül. Az államtól várható kártérítés épphogy csak az adósságaim törlesztésére lesz elég. Ilyen körülmények között bátorkodtam idehívni Önt, hogy a segítségét kérjem... egy kis pénz kelene, barátom, még ha csak kölcsön formájában is, bármi, ami kihúzna minket a slamasztikából...

Az angyal, nagy komolysággal, kifordította overalljának zsebeit. Egy kis kenyér, egy kötőtű, egy rongydarab, száraz magok és egy régi síp.

Don José furcsállón nézett rá, és így szólt:

– Tudom én, hogy Önnek nincs semmije, de kérhetne... nem is tudom... némi ezüstpénzt, vagy aranyat, valami apró kis csodácskát, barátom. Valami egészen egyszerűt, ami nem sodorja bajba... És különben is, mi egy szót se fogunk szólni róla... Elrendezzük ezt az ügyet, Ön pedig nyugodtan élhet tovább itt nálunk, ahogy eddig is, kedves barátom.

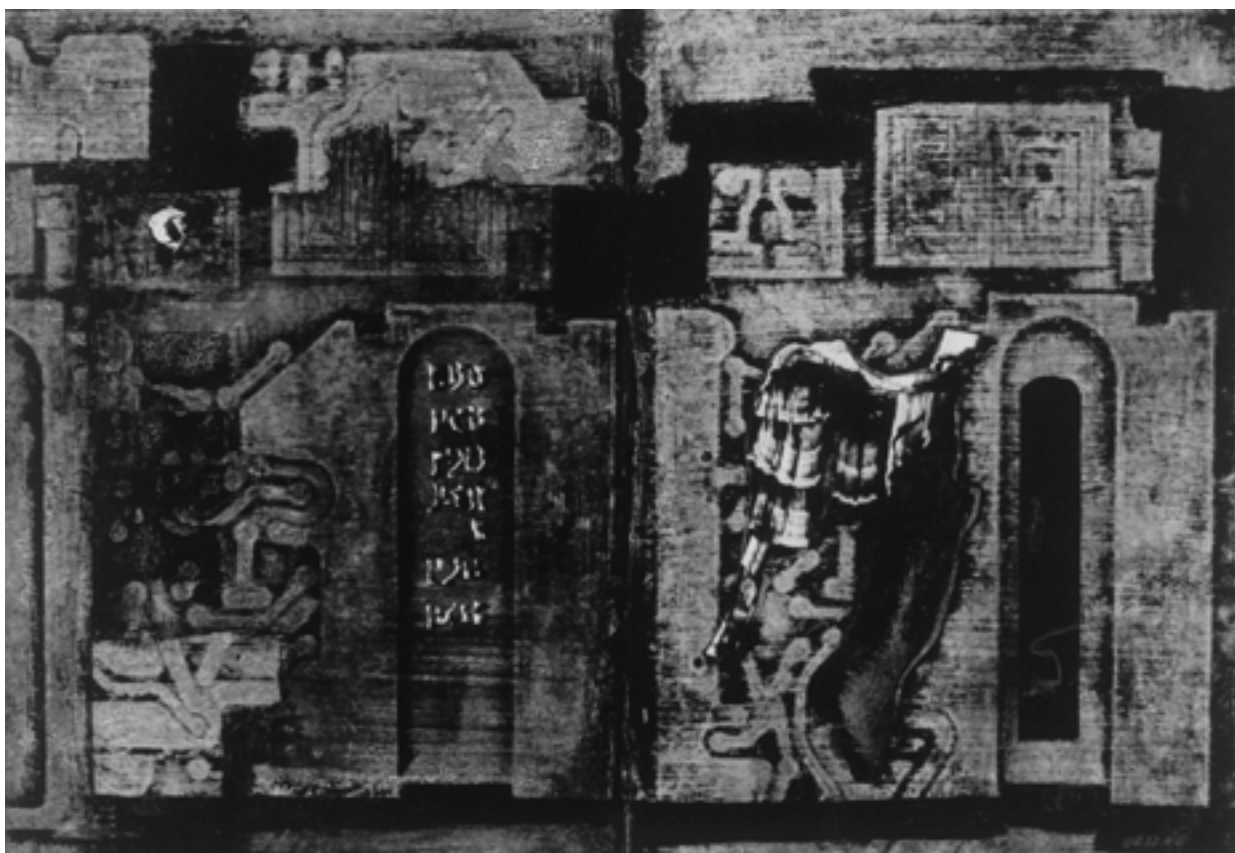
Don José arca vöröslött a szégyentől. Elhatározta, hogy mindent egy lapra tesz fel. Ő tisztességes ember – ez nem kérdés! –, és megbízható, és becsületes, de ugyanakkor gyakorlatias is. Gyakorlatiasnak kell lennem és világosan beszélnem, mondta magában. Nevezzük nevén a dolgokat.

– Látja, mi soha nem kértünk Öntől semmit. Soha nem zavartuk, nem igaz? De most a családnak el kell rendeznie ezt az ügyet. Kell egy kis nyugalom, hogy tovább élhesünk, és tovább szolgálhassuk az Urat, barátom...

Vajon hol hallotta Don José ezt a mondatot, hogy „tovább szolgálni az Urat”, melyet életében először ejtett ki a száján? Á! Hát persze! – mosolyodott el magában. A pap... a zenés mise... a prédikáció!

Az angyal most már tényleg elkomolyodott. Szemrebenés nélkül, áthatóan nézett Ortiz úr szemébe.

– José – kezdte megfontoltan –, azt kérte, hogy be-

Ország Lili műve a Kolozsváry-gyűjteményből

széljünk őszintén. Hát legyen! Azért mondtam annakidején a feleségének, hogy én szegény angyal vagyok, mert valóban az vagyok: angyal és szegény. Akarom mondani, a szegénység a lényem része. Nincsenek földi javaim, és nem is lehetnek. És adni sem adhatok semmit. Ennyi az egész.

Csend. Tekintete még határozottabb lesz, ahogy folytatja:

– Mégis, mivel szerfelett hálás vagyok, és mivel látom, hogy nagyon nehéz az életük, szíves-örömet megszabadítom Önöket tőle, ha maguk is úgy kívánják.

– Hogyan? Mit jelentsen ez?!

– Nos hát, mivelhogy az életet ennyire kellemetlennek találják, az Istennek ajánlott szenvedéseikért kapott jutalom helyett abban a különleges kegyben részesíthetem Önöket, hogy véget vetek földi létüknek.

– Szóval, ha jól értem, éppen azt ajánlotta fel, hogy megöl bennünket?!

– Nem. Ne használjon ilyen bűnös szavakat! Egyszerűen csak arról van szó, hogy elvinném az életüket, az Önét és a családjáét. Már gondolkodom rajta egy ideje, José, hogy felajánlom ezt Önnek, hiszen igazán sokkal tartozom mindnyájuknak a sok szívességért, a figyelmességükért. Most, ilyen körülmények között, igazán jó megoldás lenne, hisz megszabadulnának minden gondjuktól.

Don José szemei szikrát szórtak. Kiszáradt a szája.

– Mégis, mit képzelsz? – kiabálta. – Az teljesen érthető, ha Ön meg akar halni, hiszen Ön a másvilágon él igazán. És különben is! Maga nem is halhat meg! De a mi esetünkben már egészen más a helyzet!

– Természetes, hogy emberi természete tiltakozik, José. Az élet élni akar, tudom én azt, de gondoljon csak bele! Ez két szempontból is jó lehetőség lenne: lehetőség, hogy megszabaduljon az anyagi problémáktól, melyek annyira nyugtalanítják, és lehetőség, hogy szentként haljon meg. Csak nyerhet vele! Én kitűzöm haláluk napját és óráját, Önök pedig, az én hathatós segítségemmel, maradéktalanul rendezhetik Isten felé való tartozásukat. Én mutatom majd lelküknek az utat. A halál miatt pedig tényleg nincs miért aggódnia: én szakértő vagyok ebben, maga az Öldöklő Angyal volt a mesterem.

Don José magán kívül volt a dühtől. Torkaszakadtából ordította:

– Azt már nem, uram! Kizárt dolog! Nekem drága az életem, fogalma sincs róla, hogy mennyire drága. Az Ön javaslata arcátlanság, barbárság, emberölés... ez előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés, úgy bizony!

– Minden ember halálával így van ez, José: megannyi emberölés; de ez nem büntetés, nem véték, hiszen Isten műve. Maguk, emberek, olyan önhittek, hogy azt hiszik, saját maguk rendelkeznek az életükkel. Az igaz ember szükségképpen vágyik a halálra. Az öngyilkosság lenne a leglogikusabb megoldás, a logikusan gondolkodó, értelmes emberek életének legértelmesebb befejezése – már ha Isten engedélyezné az öngyilkosságot.

– Elég! Hagyja abba! Semmi dolgom Önnel!

V

Jaime, a maga tizenegy évével, egészen másképp látta a dolgot.

– Angyal, ölj meg engem ma – mondta neki –, ölj meg a japán rózsabokraid tövében, egyetlen szárnycsapással.

VI

Meghalt a gyermek. Az angyal betakarta szárnyaival, míg ő átélte a haldoklás misztériumát. Gyengéd halál volt, egy kismadár halála. Lábujjhegyen járó, mosolyogva érkező halál.

Miután minden véget ért, szép csendesen, a halál ereje hatalmába kerítette a házat. A visszafojtott indulatok hatalmas erővel robbantak ki a halál légkörében. Rázkódott és kinyílt az egész ház. Valami meghatározhatatlan illat lengte körül a tárgyakat: ha kihúztak egy fiókot, természetfölötti illat áradt belőle; a zsebkendőkön is ez az aroma érződött, a víz és a levegő is ezt árasztotta. Valami túlvilági tömjén lehetett, mely egy ismeretlen, földöntúli rítus végét jelezte.

A kertben az íriszek és a liliomok kifehéredtek, mindent elárasztó, végtelen fehér színt öltöttek. A japán rózsabokrok ötpercenként újra és újra megteltek vörös rózsával.

Don José szinte esztét veszítette. Néhány pillanattal a halála előtt Jaime odalépett hozzá, hogy engedélyt kérjen a meghalásra. Mondani se kell, hogy megtiltotta neki ezt az örültséget.

De a gyermek már érezte a halál hívását, szerette a halált, élete teljes erejével.

Hiábavaló volt Doña Alba minden könnye és tiltakozása; hiábavaló volt Don José minden fenyegetőzése.

Így hát az angyal ellen fordult vak dühe. Kiment a térre, a polgármesteri hivatal tanácsosai kíséretében, és könnyes szemmel fordult a helybéliekhez, megindító beszédben kért igazságszolgáltatást az angyal fejére: eljárást kell indítani ellene – mondta Don José –, előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság vádjával.

Csakhogy se a bíró, se a városőrség nem merte letartóztatni az angyalt.

Végül a polgármester vette kezébe az ügyet: hivatalosan felszólította az angyalt, hogy hagyja el a helységet.

VII

Tizenkét óraker, a tikkasztó déli napsütésben hagyta el Ortiz Esmondeo otthonát a Szegény Angyal – szegényebb és angyalibb volt, mint valaha.

A város poros utcáin vonszolta koszos, töredezett tollú szárnyát. A Villamos Művek műhelyében dolgozó gonosz emberek útját állták, és trágár viccek kíséretében kitépték a tollát. Az angyal hatalmas szárnyaiból fájdalommal csillámló vér.

Ám amikor a hírhoz ért, a helybéli gyerekek, akik most is ott múltatták az időt, sírva borultak térdre előtte.

Az angyal elhúzta véres szárnyát a fejük felett, és a gyerekek, szép sorjában, holtan rogytak össze.

Baglyosi Leona fordítása

DANYI ZOLTÁN

Szivacsok angyala

1

Kék színű volt a kedvence,
hosszú ebédek, vacsorák végén
a kezembe adta. Mosogattam.
Ha sok hagyma megmaradt,
könnyes szemmel dobtam a
szemétre.

2

Katonai bakancsokról képzelgett.
Szerette volna kipucolni őket,
letisztogatni, krémekkel ápolni,
kibokszolni a generális félre-
taposott cipőit. Aztán fényesre
simogatná őket a szivacsával.

3

Igeidőket, jelzős szerkezeteket
írtam a táblára, de a szivaccsal
rendre letörölte.
Nem érdekelte az olasz nyelv,
hiába magyaráztam a *congiuntivo*-t,
írjak inkább verset, ennyit mondott.
És hogy *neki* írjam.

4

Vastag, puha szőnyeget borított
a padlóra. Szétterítette őket
minden felületen, a parketten,
a köveken, és a lépcsőkön is,
a folyosó végén. Szivacsot rejtett
alájuk, mégis hallotta a léptem.

5

Szerette a szivacsokat, zuhanyozni
velük, úszások után.

„Ó, szivacsok angyala, istennő, te
bálvány – a kinyomott víz persze
felszárad idővel.”

Graffittik várják majd az uszoda falán,
amikor végez, a grófnő neve többször,
levendula színű sprével.

Mielőtt úszni kezd, mellbimbója
megkeményedik a víz gondolatára:
meglesz ma is a kétezer.

(Haját laposra nyomja az úszósapka,
különben vállig érne.)